

правопорушення «Порушення правил використання тваринного світу».

На сьогоднішній день починаючи з березня по червень 2009 року з метою посилення державного екологічного контролю за станом охорони, використання і відтворення рибних та інших водних живих ресурсів працівниками Державної екологічної інспекції проводиться операція «Нерест – 2009». Розроблена низка основних спільних заходів щодо боротьби з браконьєрством у нерестовий період визначено:

1. Створення спільних оперативних рейдових бригад, з працівників правоохоронних органів, держрибінспекції, екологічної інспекції та представників громадських організацій.
2. Проведення спільних комплексних операцій по боротьбі з браконьєрством у нерестовий період на водоймах області.
3. Проведення рейдів з виявлення фактів перевезення незаконно виловленої та придбаної риби, вжиття заходів по перекриттю джерел розкрадання рибних ресурсів.
4. Через засоби масової інформації ознайомити населення з вимогами законодавства щодо охорони водних живих ресурсів, про відповідальність за порушення правил рибальства та встановлені правила реалізації риби.

Як бачимо, що в цих заходах одним із учасників виступають громадські організації .

Переглянувши ці приклади приходимо до висновку, що взаємодія органів внутрішніх справ з громадськістю в сфері охорони природи відбувається поверхнево. Тому необхідно на законодавчому рівні визначити основні форми спільної діяльності ОВС і об'єднань населення, що беруть участь у боротьбі з правопорушеннями і охороні навколишнього природного середовища.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст.141.
2. Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-ХІІ «Про охорону навколишнього природного середовища // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – №41. – Ст. 546.
3. Шемшученко Ю.С. Екологічне право України. Академічний курс. К. Юридична думка. 2005. – С.164-165.

Іщенко Юрій Вікторович

*професор кафедри адміністративного
права і процесу Київського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

Територіальна громада та контроль за використанням публічного ресурсу міліції

У розділі ХІ «Місцеве самоврядування» Конституції України [1], зокрема, визначено засади організації і діяльності місцевого самоврядування як конституційно-правового інституту. Відповідно до положень частини першої статті 140 Конституції України місцеве самоврядування є правом територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. У статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»[2] від 21 травня 1997 року конкретизовано конституційне визначення місцевого самоврядування як гарантованого державою права та реальної здатності територіальної громади самостійно, тобто через різноманітні форми безпосередньої демократії, або під відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Територіальна громада визначається у частині першій статті 140 Конституції України як жителі села, селища та міста чи добровільне об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл.

Там, де існують територіальні громади, утворюються і органи публічної влади. Система органів публічної влади в Україні має декілька рівнів. Одним із найскладніших є місцевий рівень організації публічної влади. Саме на місцевому рівні створену складну систему органів публічного управління. Фактично, на місцевому рівні утворено три центри публічної влади. На території кожної області утворюються обласна та районні державні адміністрації, які можна вважати першим центром публічної влади. Другий центр утворюється органами місцевого

самоврядування. В першу чергу це обласна і районні ради, міські, селищні та сільські ради та їх виконавчі органи, міські, селищні та сільські голови. Третій центр утворюється територіальними органами центральних органів виконавчої влади.

Стаття 133 Конституції України визначає, що систему адміністративно-територіального устрою України складають: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села. Станом на 1 січня 2009 року в Україні була така кількість адміністративно-територіальних одиниць: районів – 490, міст – 459, районів в містах – 118, селищ міського типу – 886, сільських населених пунктів – 28490.

Наприклад, до складу Хмельницької області входять 20 районів, 6 міст обласного значення, 7 міст районного значення, 24 селища міського типу, 1415 сільських населених пунктів. Населення – 1 401,14 тисячі осіб.

Для забезпечення громадського порядку, захисту прав і свобод громадян на відповідних територіях утворюються органи внутрішніх справ. Органи внутрішніх справ створюються з метою безпосереднього здійснення конкретного виду державної діяльності; виконують діяльність, що характеризується чітко визначеною державною спрямованістю, цілями, завданнями та функціями; наділяються певним обсягом компетенції; реалізують свою діяльність з допомогою визначених державою методів і форм; мають певну організаційно-правову форму, внутрішню структуру і зовнішні зв'язки.

Органи внутрішніх справ утворюють власну систему органів, яка характеризується відокремленістю відповідної групи цих органів, що входять до конкретної системи, від решти видів органів держави; чітко визначеним складом даної системи, наявністю у сукупності органів певних ознак, притаманних складним соціальним системам, зокрема таких, як єдність цільового призначення, функціональна самодостатність, ієрархічність організації, субординаційність взаємозв'язків між структурними ланками тощо.

Відповідно до Закону України «Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України»[3] до структури міністерства входять головні управління, управління Міністерства внутрішніх справ України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, міські, районні управління та відділи.

Так, Управління Міністерства внутрішніх справ в Хмельницькій області є територіальним органом Міністерства внутрішніх справ України, утворюється МВС України і йому підпорядковується. Управління здійснює функції і повноваження у сфері захисту прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, організує і координує діяльність підпорядкованих органів внутрішніх справ по боротьбі зі злочинністю, охороні громадського порядку і забезпеченню громадської безпеки.

Законодавство визначає певну модель взаємовідносин територіальних органів МВС України з органами місцевого самоврядування. Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються такі питання: створення відповідно до закону міліції, яка утримується за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету; затвердження і звільнення керівників та дільничних інспекторів цієї міліції; заслуховування повідомлень керівників органів внутрішніх справ про їх діяльність щодо охорони громадського порядку на відповідній території, порушення перед відповідними органами вищого рівня питання про звільнення з посади керівників цих органів у разі визнання їх діяльності незадовільною.

До відання виконавчих органів міських (за винятком міст районного значення) рад належить сприяння органам внутрішніх справ у забезпеченні додержання правил паспортної системи; вирішення спільно з відповідними органами Міністерства внутрішніх справ України питань щодо створення належних умов для служби та відпочинку особовому складу органів внутрішніх справ.

Законодавством про місцеве самоврядування не визначено повноважень міських, селищних та сільських голів у взаємовідносинах з органами внутрішніх справ. Але на офіційному сайті [4] Кам'янець-Подільської міської ради зазначається, що міський голова в межах повноважень, наданих чинним законодавством, спрямовує роботу міського відділу внутрішніх справ УМВСУ в області. Перший заступник міського голови координує роботу міського відділу внутрішніх справ УМВСУ в області; відділу боротьби з організованою злочинністю; відділу державної служби охорони. Заступник міського голови з питань будівництва, архітектури та землі координує роботу відділення ДАІ з обслуговування м. Кам'янця-Подільського. Але в Законі України «Про міліцію» не передбачено можливість координації та спрямування діяльності органів внутрішніх справ та їх підрозділів органами місцевого самоврядування.

Діяльність міліції є гласною. Вона інформує органи влади і управління, трудові колективи, громадські організації, населення і засоби масової інформації про свою діяльність, стан громадського порядку та заходи щодо його зміцнення. В той же час місцева громада не має доступу до інформації про чисельність органів внутрішніх справ, які діють на відповідній території, про обсяги їх фінансування, матеріально-технічного забезпечення, рівня професійної підготовки особового складу. Місцева громада не може впливати на вирішення кадрових питань щодо призначення керівника органу внутрішніх справ. Не реалізована ідея створення в Україні місцевої міліції.

Можна зробити висновок, що територіально громада, всупереч задекларованому праву самостійно вирішувати питання місцевого значення, відсторонена від вирішення питань, пов'язаних із захистом своїх прав та інтересів через систему органів публічної влади, зокрема органів внутрішніх справ. Одним із ефективних засобів реалізації такого права може стати нормативно визначена можливість доступу громади до інформації про обсяг і види публічного ресурсу, який надається органам внутрішніх справ для забезпечення їх діяльності, та контролю за ефективним використанням такого ресурсу цими органами.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР – Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996 – 1996 р., № 30, стаття 141
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» // Відомості Верховної Ради України від 25.06.1997 – 1997 р., № 24, стаття 170
3. Закону України «Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України» // Відомості Верховної Ради України від 19.04.2002 – 2002 р., № 16, стаття 115
4. <http://city.kp.km.ua/i№dex.htm>.

Калиновський Богдан Валерійович
*заступник начальника кафедри
 конституційного та міжнародного права
 Київського національного університету
 внутрішніх справ,
 кандидат юридичних наук, доцент*

Реформування організації та взаємодії місцевої публічної влади

На даний час розвитку України існує досить гостра потреба системного реформування організації місцевої публічної влади. Одним із складних питань залишається взаємодія органів та посадових осіб місцевого самоврядування із правоохоронними органами. Слід визнати, що заходи із здійснення адміністративної, адміністративно-територіальної, ряду інших структурних реформ на рівні територіальної організації влади не дали конкретних результатів. І сьогодні продовжуються пошуки шляхів, механізмів трансформаційних процесів, при цьому висвітлюється різне бачення соціально-економічних, конституційних, законодавчих перетворень як у муніципальному середовищі, так і в державних владних інституціях. Існує точка зору, що проведення змін стримували, зокрема, виборчі перегони 2004-2007 рр., складний і суперечливий процес конституційної реформи, зміна політичної конфігурації влади, боротьба за владні повноваження між Президентом, Верховною Радою та Кабінетом Міністрів України. Позиція політичних сил, які мають реальну владу значною мірою різняться у питанні реформування місцевої публічної влади та правоохоронної системи.

Слід наголосити, що фактично всі впливові політичні сили погоджуються з необхідністю проведення другого етапу конституційної реформи щодо засад територіального устрою, організації місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування. Саме неузгодженість і суперечність в цих питаннях заважає системно запрацювати механізму місцевої влади.

Національна політика місцевого і регіонального розвитку є цілеспрямованою, продуманою системою заходів, які здійснюються державою, регіональними органами управління та органами місцевого самоврядування для забезпечення ефективного управління